

Školáček

č.19/květen 2023

Milé děti, vážení dospělí,

vychází jarní číslo časopisu Školáček. Květen - pro básníky je časem lásky, všechno je voňavé, dny jsou delší a barevné, příroda je v rozpuhu. V květnu se slaví i Den matek. My však tentokrát volíme téma časopisu blízké hlavně dětem. Toto číslo jsme věnovali **hračkám**.

Hračku můžeme definovat jako předmět na hraní. A to ať už přírodní, nebo záměrně vytvořený, ale vždy je nerozlučným průvodcem dětí. Hračka je vlastně takový zmenšený svět dospělých. A jak se svět proměňuje, proměňuje se i hračka. Kdybychom měli jmenovat nejznámější českou hračku, odborníci by se shodli na jedné – stavebnice Merkur. Vznikla v roce 1925 v Polici nad Metují. Tvořily ji kovové stavební dílky, které se spojily šroubky a matickami.

V aktuálním čísle najdete kromě obvyklých rubrik například tip na výlet do muzea hraček, popis staré mongolské hry Šagai, článek o hračkách z dob minulých, recenzi na balet Louskáček nebo rozhovor s paní knihovnicí.

Protože je tento výtisk poslední ve školním roce, chtěla bych poděkovat všem, kteří se mnou letos spolupracovali.

Přeji Vám krásné chvíle s naším časopisem.

Aneta Hlaváčová, šéfredaktorka

Muzeum hraček

Minulý rok jsme jeli na dovolenou a po cestě se zastavili v muzeu hraček, které se nachází na zámku v Benátkách nad Jizerou (směrem na Mladou Boleslav). V místnostech tamního muzea se nacházejí hračky z 19. století. Vystavené exponáty mají před sebou cedulku, na které je napsáno, odkud hračka pochází, a ve kterém roce byla vyrobena. Velká část hraček je dokonce pohyblivá - například ruské kolo, panáčky a vláčky. Při odchodu z muzea jsme se vyfotili s figurínou hradní stráže.

Určitě toto krásné místo navštivte, stojí to za to.

Lukáš Kepřt

Bylo ...

- 19. 2. Dětský karneval ve Sportovní hale
- 27. 2. LIPKA, pracoviště jezírko
- 02. 3. Beseda se spisovatelem Benešem
- 03. 3. Vynášení Moreny
- 07. 3. Ukončení plaveckého výcviku
- 09. 3. Anglické divadlo Little Red Riding Hood
- 23. 3. Divadlo Krysáci a ztracený Ludvík
- 31. 3. Noc s Andersenem
- 16. 5. Praha - poznávací výlet (5. ročník)
- 18. 5. Třídní schůzky
- 19. 5. Atletické závody Rájec
- 22. 5. Městská policie Blansko - ukázka výcviku služebních psů (2. a 3. ročník)
- 22. 5. Barevný týden (do 26. 5.)
- 26. 5. Mladý zahrádkář - soutěž (zástupci 3. - 5. ročníku)
- 26. 5. Olympiáda malotřídních škol ve vybíjené a kopané Ráječko

Bude...

- 30. 5. Sportovní dopoledne - kopaná, Olympia Ráječko
- 02. 6. Vojenská akademie Vyškov - Den dětí v posádce Vyškov (1. - 5. ročník)
- 08. 6. Dětská atletika Rudice (4. - 5. ročník), Dům přírody Skalní mlýn (2. - 3. ročník)
- 09. 6. Dopravní hřiště Blansko (4. - 5. ročník)
- 13. 6. Pasování čtenářů (1. ročník) - Obecní knihovna
- 20. 6. Setkání absolventů se starostou obce
- 22. 6. Školní akademie (Stará škola)
- 26. 6. Myslivci (myslivecká chata Ráječko)
- 28. 6. Zámek Rájec nad Svitavou - školní výlet (1. ročník)
- 28. 6. Farma EDEN Bystřice nad Pernštejnem - školní výlet (2. - 5. ročník)
- 30. 6. Předání vysvědčení

Louškáček

V předvánočním čase jsme jeli všichni společně z naší školy autobusem do Brna na představení Louškáček. Louškáček je balet Petra Iljiče Čajkovského. Uvádělo ho Janáčkovo divadlo.

Když jsme přijeli, nechali jsme si věci v šatně. Po dobu představení jsme seděli na balkóně, odkud jsem měl docela dobrý výhled. O přestávce jsme si koupili brambůrky.

Příběh o malé Klárce se mi velmi líbil. Malá Klárka dostala k Vánocům pod stromeček dřevěnou postavičku jménem Louškáček. Louškáček umí louskat ořechy. Klárce se zdál sen, ve kterém Louškáček obživil. Útočil na něj myší král. Louškáček statečně bojoval, ale myší král ho málem škrábnul. Klárka po něm hodila botu, a tak Louškáčka zachránila.

Nejvíce se mi líbila hudba, hodně melodií už jsem znal.

William Windsor

Šagai

Stará mongolská hra v kostky „ŠAGAI“ se hraje s kostmi z kotníku malého rohatého skotu, většinou ovcí nebo koz. Tvar kosti umožňuje bezpečně rozlišit čtyři různé strany (jako u hrací kostky). Základní čtyři strany jsou: KŮŇ (mori), VELBLOUD (temee), KOZA (yamaa) a OVCE (honi).

Mongolští pastevci znali (a z pokolení na pokolení si předávali) okolo 200 her s těmito kostkami. Tyto hry jsou určeny především pro zábavu, hrají je děti i dospělí. V případě her pro děti pomáhají rozvoji dětského myšlení, fantazie, paměti, mluvení, počítání, soustředění a spolupráci.

K šagai se u Mongolů (v souvislosti s jejich náboženstvím) váže velká úcta, což vede k dodržování množství pravidel a omezení pro zacházení s kostmi. Obvykle je uchovávají ve zvláštním - k tomuto účelu pořízeném - váčku či vaku (podle počtu kostí). Není možné házet šagai do prázdné nádoby, nelze je předhodit psům, brát je do zubů, není možné je přeskakovat, nechávat je v místě noclehu. Kostí se v rodině chrání, mohou se jimi obdarovat blízcí lidé ve sváteční den (plnoletost, manželství, narození dítěte), mohou sloužit jako odměna za vítězství v hrách nebo soupeření.

O váček (případně vak) se šagai se v mongolské rodině starají převážně děti. Když mongolské dítě najde v místě, kam se rodina přestěhovala, šagai, přinese to rodině „velké štěstí“.

Kostí šagai se ve starých dobách používaly také k věštění budoucnosti.

Velká cvrnkácí hra (S'agai nyaslah)

Tato hra se hraje v létě i zimě a pravidla jsou ve všech regionech stejná. Je populární mezi dospělými i dětmi. Hrají minimálně dva hráči a jejich počet, stejně jako počet kostí, není omezen. Hraje se většinou na podlaze a hráči sedí okolo hrací plochy.

Zahájení hry určuje buď věk, kdy zahajuje nejstarší hráč a dále se hraje podle dráhy slunce (hodinových ručiček). Další možnost zahájení je, že hráči házejí čtyřmi kostmi a začíná ten z nich, komu padnou čtyři stejná zvířata.

Hráč, který je na tahu, rozhodí na plochu všechny hrací kosti, které zbyly ve hře. Pak si vybere jakoukoli kost, do které cvrnkne prstem s cílem zasáhnout stejně natočenou kost – tj. kost v pozici „koně“ do kosti v pozici „koně“ atp. Cílem je zasáhnout stejnou kost, aniž by se jediná z nich dotkla jiné kosti. V případě úspěšného cvrnknutí si hráč vezme jednu z hraných kostí a pokračuje ve hře. Během cvrnkání se však hráč nesmí posunout ze svého místa a nesmí mluvit. Vyhranou kost si smí vzít pouze opačnou rukou, než hraje, cvrnkat se pak smí po celou hru vždy stejnou rukou. Hráč nesmí mít v ruce, kterou sbírá své výhry, jinou kost. Pokud se mu cvrnknutí nepovede a kost netrefí, nebo se dotkne jiné kosti, nebo při každém jiném porušení pravidel, jeho hra končí a předává ji dalšímu v pořadí.

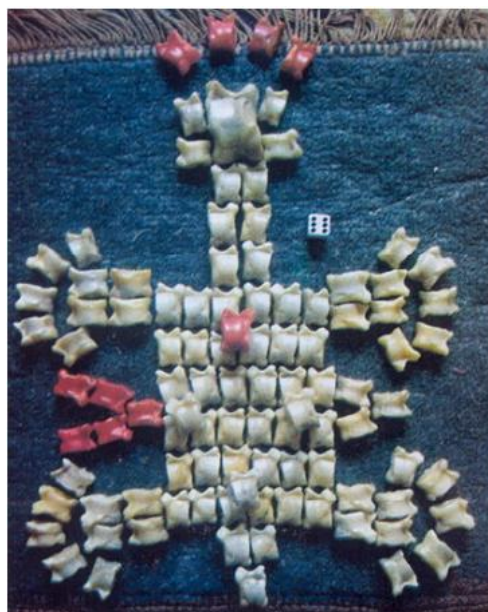
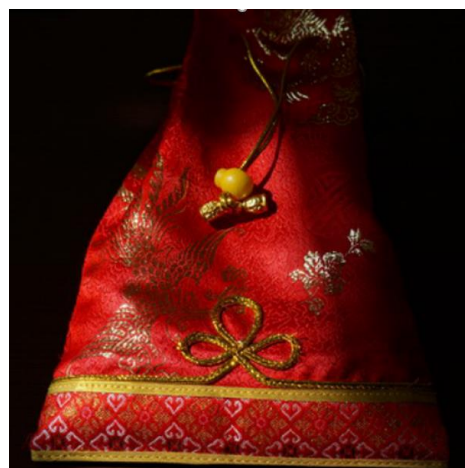
Následující hráč kosti zbylé ke hře sesbírání, znovu je rozhodí na hrací plochu a počíná si jako předchozí hráč. Pokud by se stalo (zvláště při nižším zbylém počtu kostí), že se všechny kosti otočí stejnou stranou, může je jakýkoliv hráč, který si toho všimne, okamžitě sebrat pro sebe. Tímto „úlovkem“ také končí dané kolo hry.

Pokud ve hře (na ploše) zůstaly pouze tři kosti, což je nejmenší možný hratelný počet, stává se často, že se hra velmi rychle posouvá od jednoho hráče k druhému, neboť se nedaří vhodit na plochu alespoň dvě stejná „zvířata“. Pokud hráč přece jen dvě stejná vhodil, ale nebyl schopen dvakrát cvrknout dobře, což znamená, že prvním cvrknutím by si musel cvrkanou kost obrátit správně tak, aby mohl hru dokončit, pokračuje hra opět se třemi kostmi dalším hráčem. Jakmile je některý z hráčů schopen sebrat všechny tři zbylé kosti, anebo někdo sebral všechny kosti natočené stejnou stranou, dané kolo končí.

Nové kolo začíná tím, že každý hráč, který byl schopen v předchozím kole hry sebrat nějaký počet kostí, vloží jednu z nich do hry. V případě, že hra skončila sebráním tří a více kostí, musejí všichni hráči vložit do nové hry tento počet sebraných kostí. Pokud některý z hráčů získal v daném kole nižší počet kostí, než je potřebný, vkládá všechny své kosti a ostatní vkládají stejný počet. Pokud hráč skončil kolo bez zisku kosti, ve hře končí.

Hra končí tím, že všechny kosti získá jeden hráč, který je vítězem hry. V případě, že se hra neúměrně prodlužuje, již nehraje tolik hráčů a kostí je hodně, mohou se hráči domluvit na vyšším počtu kostí, které budou vkládat do hry vždy po každém ukončeném kole.

kůň, velbloud, koza, ovce

Rozhovor s...

knihovnicí

Ivanou Zapletalovou

Čím jste chtěla být, když jste byla malá?

Když jsem byla malá, chtěla jsem být veterinářkou. Mám ráda zvířata – nejvíce psy.

Jak dlouho už jste knihovnicí?

Knihovnicí jsem 18 roků.

Co se Vám na tomto povolání nejvíce líbí?

Na mém povolání je krásná jeho pestrost – setkání se čtenáři. Pořádání kulturních akcí pro dospělé i děti.

Jaké knihy jste četla v dětství, jaké dnes?

V dětství jsem hodně četla Julese Verna, Karla Maye, Stanislava Rudolfa. Dnes čtu beletrii pro dospělé. Právě čtu knihu Až uvidíš moře. Je to příběh řeckých uprchlíků, kteří se v padesátých letech ocitli v Československu. Krásná, ale moc smutná kniha, kterou napsala Scarlett Wilková.

Jakou knížku pro děti máte nejraději?

Pro dětského čtenáře mám nejraději Broučky od Jana Karafiáta.

Kolik je v místní knihovně celkem knížek?

V Obecní knihovně Ráječko máme cca 3 500 knih.

Kolik dětí ze školy teď knihovnu navštěvuje?

Knihovnu navštěvuje 24 dětí.

Jak ráda trávíte volný čas?

Volný čas trávím se svojí rodinou, mám dva malé vnoučky - Tomáška a Janka. Často chodím na procházky se psem.

Jaká byla (je) Vaše oblíbená hračka a hra?

Mojí oblíbenou hračkou byla panenka Monička, na kterou jsem šila nebo háčkovala oblečky. S kamarádkami jsem venku hrály různé hry, nejoblíbenější byla vybíjená.

Proč myslíte, že si i dospělí někdy rádi hrají?

Myslím, že dospělí si rádi hrají, protože jim to dává možnost vrátit se do jejich dětství.

Šmoulové - magický svět

Na výstaviště do Brna dorazili Šmoulové a otevřeno mají každý den až do 3. září. Nemohli jsme u toho chybět, a tak jsme vyrazili do Brna. Spodní patro představuje šmoulí vesničku. Nejprve vás čeká krátké promítání, kde se dozvíte něco o autorech šmoulů (například jak vlastně dostali své jméno), a také o tom, co vás v magickém světě čeká. Následuje vstup do lesa. Vy se postupně stáváte menšími a menšími, až dokončíte proměnu ve šmoulu a jste součástí vesničky. Magickým lesem se dostanete ke Gargamelovi, nechybí ani zrzavý kocour Azrael. Jakmile se vysvobodíte z vězení a vyhraje nad čarodějem, tak vás čeká let na čápovi a setkání s ostatními šmoulíky v jejich vesničce (virtuální realita).

Tito modří tvorové, kteří jsou velcí jako 3 jablíčka, se stali velvyslanci OSN a ochránci naší planety. V expozici lze najít 17 hlavních cílů ochrany planety. Děti mají možnost projít přírodovědnou stezkou, kde hledají 7 ozdobných děrovaček.

Když vyjedete eskalátorem do prvního patra, čeká vás zábavný svět. Celkem jsou zde 4 skákací hrady, lego-koutek, koutek k malování, půjčovna bruslí a vymezená bruslařská dráha a také dráha se šlapacími autíčky.

Pro milovníky šmoulů je to skvělý zážitek.

Aneta Hlaváčová

S čím si hrály naše prababičky?

Jedno je jasné, naše prababičky a pradědečkové neměli pokojíčky plné všelijakých plastových a plyšových hraček, jako tomu je u dnešních dětí, které občas nevědí, s čím si dřív hrát. Jejich dětství bylo daleko skromnější.

Děti měly méně hraček, ale více povinností a trávily spoustu mimoškolního času venku. Nebylo výjimkou, když se hned po škole parta kamarádů sešla na pastvě. Někdo s kozou, jiný s husami. A zatímco se zvířata pásala, děti hrály různé hry, vyprávěly si a zpívaly. V létě dívky pletly věnce z pampelišek, na podzim se opékaly brambory nebo chroupala jablíčka.

Doma na ně čekalo jen pár hraček, které v současnosti chodíme obdivovat na výstavy a do muzeí. Pokud ještě můžete, zeptejte se své babičky nebo prababičky, s čím si hrála. Některé holčičky měly panenku z porcelánu nebo látky a sádry, plyšového medvídky, dřevěnou kuchyňku nebo nízký kočárek, ve kterém se víc než hračky vozila kořata. Kluci pouštěli káču, cvrnkali kuličky a hráli si s dřevěným koníkem, na kterém seděl vojáček.

Díky skromnosti svých dětských let jsou prarodiče schopní říct, jaké měli hračky a kterou knížku si četli před spaním. Při pohledu do pokojíčků dnešních dětí je zajímavé se zamyslet, na co si z té záplavy různých panenek, plyšáků, autíček, stavebnic a knížek asi jednou vzpomeneme.

Moje oblíbená hračka

V dubnu jsme vyhlásili vítěze soutěže Moje oblíbená hračka.

Kategorie A: namaluj, nakresli nebo vytvoř koláž

První místo: **Alice Baráková**

Druhé místo: **Sára Holá a Michala Houserová**

Třetí místo: **Nikola Kůrková**

Kategorie B: vyrob originální hračku

První místo: **Lukáš Sehnal**

Druhé místo: **Aneta Hlaváčová**

Třetí místo: **Martin Hlaváč a Lukáš Sehnal**

Soutěžní obrázky

Sára Holá

Michala Houserová

Nikola Kůrková

Alena Rozsypalová

Lukáš Sehnal

Štěpánka Pelíšková

Julie Slivková

Mariana Hronová

Soutěžní originální hračky

Šarlota Sehnalová

Adéla Sekaninová

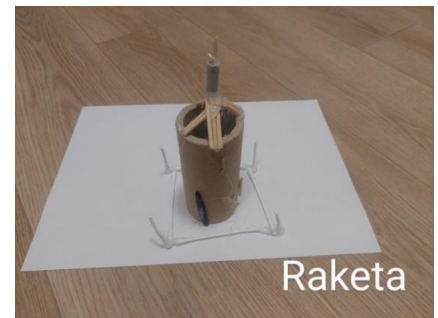

Loutky

Aneta Hlaváčová

Lukáš Sehnal

Raketa

Martin Hlaváč

Mariana Hronová

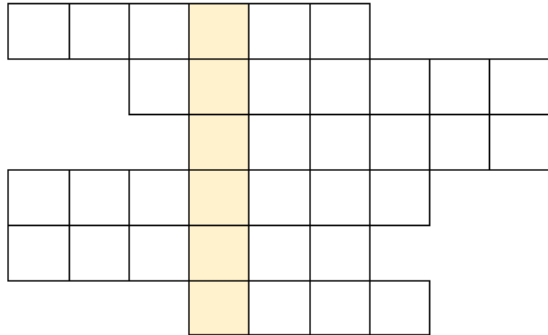

Nikola Houserová

Natálie Řídká

KŘÍŽOVKA

1. Plyšová hračka
2. Nástroj ke střílení
3. Stavíš z nich hrad
4. Hraješ s nimi na vojáčky
5. Člověče, se
6. Dopravní prostředek

(Řešení má stejný počet souhlásek i samohlásek.) 😊

VTIPY

Pepíček se ptá maminky: „Maminko, můžu se dívat na televizi?“
Maminka: „Ano, Pepíčku, ale nezapínej ji.“

Pepíček je v parku a jezdí na kole.
A tu najednou volá:
„Mami, já jezdím bez rukouuuuuuu.“
A po chvíli jede zase a křičí:
„Mami, já jezdím bež žubůůůůůůůů.“

VÍTE, JAKOU VEPŘI NESNÁŠÍ HRU?
... PIŠKVARKY.

VÝSLEDKY ANKETY

(v jednotlivých ročnících)

Půjčil(a) bys svoji oblíbenou hračku?

ANO NE

1.(ročník)	<div style="width: 75%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 25%; background-color: #90EE90;"></div>
2.	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>
3.	<div style="width: 40%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 60%; background-color: #90EE90;"></div>
4.	<div style="width: 30%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 70%; background-color: #90EE90;"></div>
5.	<div style="width: 45%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 55%; background-color: #90EE90;"></div>

Staráš se dobře o svoje hračky?

ANO NE

1.(ročník)	<div style="width: 90%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 10%; background-color: #90EE90;"></div>
2.	<div style="width: 100%; background-color: #FFB6C1;"></div>	
3.	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>
4.	<div style="width: 100%; background-color: #FFB6C1;"></div>	
5.	<div style="width: 60%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 40%; background-color: #90EE90;"></div>

Ztratil(a) jsi někdy svou oblíbenou hračku?

ANO NE

1.(ročník)	<div style="width: 40%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 60%; background-color: #90EE90;"></div>
2.	<div style="width: 55%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 45%; background-color: #90EE90;"></div>
3.	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>
4.	<div style="width: 70%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 30%; background-color: #90EE90;"></div>
5.	<div style="width: 40%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 60%; background-color: #90EE90;"></div>

Hrají si s tebou rodiče často?

ANO NE

1.(ročník)	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>
2.	<div style="width: 60%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 40%; background-color: #90EE90;"></div>
3.	<div style="width: 40%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 60%; background-color: #90EE90;"></div>
4.	<div style="width: 30%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 70%; background-color: #90EE90;"></div>
5.	<div style="width: 65%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 35%; background-color: #90EE90;"></div>

Máš raději svoje hračky nebo svoje knihy?

HRAČKY KNIHY

1.(ročník)	<div style="width: 55%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 45%; background-color: #90EE90;"></div>
2.	<div style="width: 40%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 60%; background-color: #90EE90;"></div>
3.	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>
4.	<div style="width: 80%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 20%; background-color: #90EE90;"></div>
5.	<div style="width: 50%; background-color: #FFB6C1;"></div>	<div style="width: 50%; background-color: #90EE90;"></div>